

Анатолий Ярмоленка: «Люблю, калі нашы песні разам спяваюць і маладыя, і сталыя людзі...»

Патрыярх айчыннай эстрады, народны артыст Беларусі, нязменны кіраўнік легендарнага калектыву – пра творчасць падчас пандэміі, патрыятызм і перспектывы Беларусі. І не толькі.

– Анатолий, даўно не бачыліся, не чуліся... Таму адразу хочацца спытацца: як справы ў «Сяброў», якія змены ў творчым жыцці?

– Змянілася тое, што і ва ўсіх: трапілі пад прэс каранавіруса, які вельмі адбіўся на жыцці людзей, краіны і свету. Гэтая зараза нам шмат чаго папсавала. З леташняга сакавіка паўгода, можна сказаць, былі беспрацоўныя – ніводнага канцэрта! Такая сітуацыя тады склалася, што

ўвогуле маглі знікнуць «Сябры». Наш калектыву на поўным гаспадарчым разліку, таму пытанне пра зарплату стаяла вельмі востра. Я машыну прадаў, каб падтрымаць людзей. Было ў штаце пятнаццаць чалавек, пяцых давялося звольніць – сваіх: Анатолий-малодшы, жонка Раіса, якая працавала касцюмерам... Меркаваў, што самі мы неяк выжывем, астатнім больш складана: камусьці некалькі гадоў да пенсіі засталася, у кагосьці жыццёвыя абставіны склаліся не надта спрыяльна.

«Сябры» заўжды пачуваліся энтузіястамі і патрыётамі. У самыя цяжкія часы былі, ёсць і будзем са сваёй краінай».

Мы не прасілі грошай. Разлічвалі зарабіць на нейкіх мерапрыемствах, праектах. Вельмі прыемна, што нас філармонія падтрымала як магла. Неўзабаве дзяржава падставіла плячо. Адно магу сказаць: усе гэтыя складанасці ніяк не адбіліся на творчасці, бо «Сябры» заўжды пачуваліся энтузіястамі і патрыётамі. У самыя цяжкія часы былі, ёсць і будзем са сваёй краінай. Гэта наш заўсёдны жыццёвы і творчы прынцып і абавязак.

Часта ў няпростую часіну мне прыходзяць на памяць словы з нашай песні на верш Генадзя Бураўкіна: «Я ўдзячны лёсу, што з усіх краёў ён выбраў для мяне краіну гэту...» Яшчэ ў 1980-я, савецкія, гады яна прагучала, стала вельмі папулярнай. І мы былі і застаёмся верныя той патрыятычнай ідэі, якая ў ёй закладзена. Сёння шмат разважаюць пра патрыятызм, здараецца, назалююць двухсэнсоўнымі пытаннямі. А варта было б ўсвядоміць: патрыятызм для нас – гэта справа, якой мы

«Ты памятаеш?..» – так называецца новы альбом ансамбля «Сябры». На здымку: Святаслаў і Анатоль Ярмоленкі, чароўная Алеся

займаемся ўсё сваё жыццё, колькі існуе калектыў – больш як 50 гадоў.

– Ледзь не ўсе расійскія «зоркі» жаляцца, што праз пандэмію яны згубілі заробкі, глядача, творчую матывацыю. Думаецца, беларусам з гэтым лягчэй...

– Ну, як лягчэй? (Усміхаецца.) Неяк прыцярапеліся. Нам не трэба зарабляць, каб падтрымліваць «зорны» статус, – у гэтым сэнсе мы сціпляы людзі. Галоўнае – ёсць магчымасць займацца любімай справай, і, яшчэ раз падкрэслію, на творчасць пандэмічны час ніяк не паўплываў. Мы запісалі шмат новых неблагіх песень, і карыстальнікі сацсетак лёгка могуць спраўдзіць мае словы. Рыхтуем новы альбом з рабочай назвай «Ты памятаеш?..».

– Многія дзеячы культуры падчас пандэміі кінуліся завалодваць аўдыторыяй праз інтэрнэт, імкнучыся зарабіць на гэтым. Але нешта не чуваць пра ашаламляльныя поспехі. У «Сяброў» былі такія спробы і ці перспектывыя яны, на вашу думку?

– Пачну з другой часткі пытання. Цалкам верагодна. Інтэрнэт – гэта тая прастора, якая дае магчымасць падтрымаць свой статус, я так думаю. Зарабіць на гэтым? Тут не ўпэўнены, бо для гэтага на цябе павінны падпісацца мільёны. Гэта ўжо чысты бізнес, які, здаецца, робіцца нават на нейкіх непрыстойных, недапуш-

чальных для нас рэчах. У нас іншая ментальнасць, мы не шоу-бізнесмены, займаемся творчасцю. А сапраўднае мастацтва, творчасць маюць пад сабою іншы грунт і іншыя пасылы.

«Маладыя бацькі, якія хочуць, каб іх дзеці сталі людзьмі, сапраўднымі патрыётамі, а не перакаці-поле і бяздумнымі спажывацямі інтэрнэту, абавязкова знойдуць нешта цікавае для сябе ў нашай творчасці».

Пра такіх выканаўцаў можна казаць рознае, ставіцца да іх па-рознаму. Але яны разумеюць, што робяць. Гэта іх бізнес, не больш за тое.

Густы публікі ўвесь час мяняюцца. Сёння ў трэндзе іншыя калектывы. Моладзь увогуле захапляецца рознымі стылямі і рытмамі – ім хочацца папрыкалвацца, так бы мовіць, адарвацца... Але мы трымаемся! У нашым Ютуб-канале больш як 40 тысяч падпісчыкаў, гэта нядрэнна ва ўсякім выпадку. І іх колькасць паступова расце. Але адмыслова «раскруткай» не займаемся. Зыходзім з таго, што, магчыма, надта больш і не будзе, а менш мы не дазволім. (Смяецца.) Лічу, інтэрнэт трэба асвойваць усім. Бо, апроч усяго, тут самая шматлікая аўдыторыя.

– Адчуваеце запыт грамадства на вашу творчасць, на новыя песні?

– Безумоўна. Тынэйджарам да нашай творчасці, напэўна, справы асаблівай няма. Але адно ведаю і заўсёды пра гэта кажу, і жыццё пацвярджае: маладыя бацькі, якія хочуць, каб іх дзеці сталі людзьмі, сапраўднымі патрыётамі, а не перакаці-поле і бяздумнымі спажывацямі інтэрнэту, абавязкова знойдуць нешта цікавае для сябе ў нашай творчасці. Але, на жаль, у гэтым сэнсе постсавецкая культурная прастора здае пазіцыі. Дамінантную пазіцыю займае масавая культура. Хапае выканаўцаў, слухаючы якіх, цяжка зразумець, пра што яны пяюць. (Усміхаецца.) У нас жа свая сцежка, па якой мы крочым, імкнучыся быць сучаснымі. Але не моднымі – бо мода прыходзіць і адыходзіць, трэба трымацца свайго шляху.

«Адзінства – гэта жаданне таго, каб наша краіна не стала горшай, чым сёння. Каб мы маглі зберагчы тое, што на працягу дзесяцігоддзяў зроблена».

– Мне падаецца, што ў Год народнага адзінства песенны багаж вашага калектыву як ніколі можа быць запатрабаваны. Бо «Сябры» заўсёды спявалі пра самае галоўнае для чалавека – малую радзіму, каханне, Беларусь...

– Мне вельмі прыемна, шмат хто з нашых выканаўцаў і ўвогуле на постсавецкай прасторы падхапілі патрыятычную, грамадзянскую тэму – заспявалі пра родныя мясціны, добрых людзей, любоў да Радзімы. Думаю, таму паспрыяў і Год малой радзімы ў нашай Беларусі, які даў добры імпульс творцам, настроіў на адпаведны лад публіку. Упэўнены, такая творчасць заўсёды будзе запатрабавана.

Добра, што 2021-ы абвешчаны Годам народнага адзінства. Бо не ўсё пайшло так, як павінна быць у нашай краіне. Адзінства... Гучыць нібыта лозунг, але трэба нагадваць пра тое, што людзі павінны быць у адзінным парыве. Адзінства – гэта жаданне таго, каб наша краіна не стала горшай, чым сёння. Каб мы маглі зберагчы тое, што на працягу дзесяцігоддзяў зроблена. Гэта надзвычай важна.

– Што ўрэшце аб'яднае беларусаў, як лічыце?

– Насамрэч вельмі складана адказаць... Аб'яднае любоў да роднай зямлі, сваіх каранёў, да мовы ўрэшце. Тое, што ў глыбіні душы ёсць у кожнага. І нават моладзь усё гэта разумее. Але каб размаўляць з ёй, іншая рыторыка павінна быць. Вельмі люблю, калі нашы песні разам

спяваюць і маладыя, і сталыя людзі – творчасць, культура яднаюць, безумоўна.

– Не памятаю, хто сказаў супярэчную, але мудрую рэч: галоўнае, што павінен зрабіць чалавек у сваім жыцці, – спыніцца, асэнсаваць сябе і ўсё, што адбываецца навокал... Можа, якраз цяпер такі час?

– Відаць, так. Прычым спраўдзіць гэту галоўную справу жыцця сёння патрэбна ўсім. У нашай светлай, мірнай Беларусі, якой зайздросцілі ўсюды, цяпер такая часіна (недарэмна Год народнага адзінства аб'яўлены), што трэба падумаць. Магчыма, адумацца. І зразумець, да чаго могуць прывесці тыя ці іншыя дзеянні. Тут ёсць над чым памеркаваць беларусам, усё ўзважыць. Такая была прыгажосць, а сёння мы тут усё вырашым, і ўсе ў шакаладзе будуць. Так не бывае. У жыцці шмат таго, да чаго трэба рухацца паступова, каб зрабіць так, як патрэбна. Не даводзіць сітуацыю да нейкай крытычнай мяжы, а аб'яднацца і разам вырашаць праблемы, якія ў нас, як і ў кожнай іншай краіне, безумоўна, ёсць.

– Многія задаюцца пытаннем: што будзе заўтра? Вы знайшлі для сябе адказ?

– Заўтра будзе так, як мы зробім: не горш чым сёння. Як дазволім зрабіць. Заўтра павінна быць лепш. Будзе святло і паветра, сонейка – усё так, як і было заўжды ў прыродзе. А якія ў гэтым свеце будзем мы і наша Радзіма, залежыць ад нас.

Нам усё жыццё нешта абяцалі: вось мы прыйдем да таго, да гэтага... Вось ужо камунізм на гарызонце... Трэба жыць сённяшнім днём. І радавацца жыццю. Вучыць сваіх дзяцей, родных, сяброў, знаёмых пазбягаць злосці адно да аднаго, зацятай непрымірымасці.

«Камусьці нешта не падабаецца, дык трэба зрабіць нас заложнікамі так званых дэмакратычных пасылаў і ўяўленняў».

– Сочыце за падзеямі, што адбываюцца вакол нашай краіны? Што найбольш уразіла, усхвалявала?

– (Уздыхае.) Што тут сказаць?! У чэрвені я павінен быў ляцець на дзень нараджэння ўнука Макара, яму споўнілася 5 год. Але не змог: адмянілі рэйс.

Я лічу, гэта няправільна, амаральна – праецыраваць нейкія падзеі на людзей... Памятаю, у савецкі час мы з захапленнем прымалі ўсё замежнае. Нам здавалася, што там свабода, там усё лагічна, правільна, талерантна, з павагай да людзей. А сёння што атрымалі? Камусьці нешта не падабаецца, дык трэба зрабіць нас заложнікамі так званых дэмакратычных пасылаў

і ўяўленняў. І гэта датычыць не толькі авіяносін, на жаль.

У мяне ёсць знаёмыя, якія раней трохі інакш глядзелі на падзеі ў Беларусі і вакол нашай краіны. Цяпер жа яны ў адзін голас кажуць: як мы цудоўна жылі яшчэ зусім нядаўна, адчувалі сябе людзьмі і навошта было падымаць гэтую бучу?!

«Для артыста самага высокага ўзроўню гонар – выйсці на віцебскую фестывальную сцэну».

– Сёлета прадстаўнікі Беларусі не ўдзельнічалі ў песенным конкурсе «Еўрабачанне». Вы расчараваныя гэтым?

– Можна і без яго абысціся, канешне. Але мы неяк прывыклі да «Еўрабачання», можна сказаць. Няхай нашы не заўсёды ўдала выступаюць, але цікавішся, перажываеш за беларускіх прадстаўнікоў. Мне хацелася б, каб Беларусь там была. Расчараванне пэўнае ёсць, і яно

найперш ад разумення таго, што вельмі дрэнна, калі на песенны конкурс пачынаюць уплываць нейкія іншыя, далёкія ад творчасці рэчы.

Тое ж самае з чэмпіянатам свету па хакеі. Я лічу, што абсалютна палітычныя дзеянні былі распачаты. Хадзіў з задавальненнем на матчы мінулага чэмпіянату ў Мінску – аднаго з найлепшых у свеце, на маю і не толькі маю думку. Цяперашні таксама прайшоў бы годна, перакананы ў гэтым. Але атрымалася тое, што атрымалася.

Але няварта залішне рэфлексаваць наконт таго ж «Еўрабачання». Урэшце, у нас ёсць «Славянскі базар», які даўно стаў візітоўкай Беларусі ў свеце. Сёлета яму 30 гадоў, і я з першага форуму ўдзельнічаю ў ім. Для артыста самага высокага ўзроўню гонар – выйсці на віцебскую фестывальную сцэну. Гэта адна з найлепшых канцэртных пляцовак у Еўропе. І надалей трэба яе падтрымліваць, пастаянна развіваць тэхнічную базу.

У гэтым фестывалі, у адрозненне ад таго ж тэлевізійнага «Еўрабачання», ёсць душа, шчырасць.

Юбілейны канцэрт «Сяброў» на «Славянскім базары» ў Віцебску. 2017 год

Там адбываецца яднанне розных песенных культур. Калі людзі спяваюць разам адны і тыя ж песні, яны ніколі не будуць супраць адно аднаго. І любая краіна, калі жадае наладзіць супрацоўніцтва, палітычнае і эканамічнае, найперш пасылае да свайго візаві культурны «дэсант».

– Гады тры-чатыры таму вы казалі пра намер выдаць кнігу мемуараў. Як рухаецца справа?

– Яна напісана, гэтая кніга. Але я сумняваюся, што камусьці яна патрэбная. Расказваць пра творчасць? Дык, здаецца, шмат чаго ўжо сказана. Паказываць самалюбства, маўляў, кніжку выдаў – гэта не пра мяне.

«Жыццё, яно разумнейшае за нас – само разводзіць і ўладкоўвае так, як павінна быць».

Хацеў бы, каб з гэтай кнігі людзі даведаліся пра гісторыю часу, у якім я жыў. Гэта такія своеасаблівыя паралелі: маё жыццё, творчасць і лёс краіны. І, паверце, тут няма высмактаных з пальца фактаў, хлусні, чым часам грашаць асобныя выданні. Мая кніга не для аматараў смажаных фактаў...

Злавіў зараз сябе на думцы, што хоць яна амаль гатовая да друку, але, відаць, усё ж не завершана цалкам. Бо столькі ўсяго адбываецца, што патрабуе ўдумлівасці і аналізу, нетаропкасці і разважлівасці... Таму не буду спяшацца. А, магчыма, мае дзеці і ўнукі ўжо давядуць справу да канца.

– Відаць, ніяк не пазбегнуць традыцыйнага пытання – пра творчыя планы. Бліжэйшым часам дзе можна пабачыць і пачуць «Сяброў»?

– На «Славянскім базары», безумоўна. На Дзень Незалежнасці бяром удзел у святочных мерапрыемствах. Чакаецца вельмі насычаная восень: у нас канцэрты ў Санкт-Пецярбургу, плануецца ў Маскве. Але ёсць нюанс: праз пандэмію пакуль існуюць абмежаванні. Напрыклад, можна запаўняць толькі чвэрць залы, таму даводзіцца дбайна вылічваць эканамічны складнік канцэртнай дзейнасці.

З малодшым унукам Макарам на Новы, 2021 год

Вядома, будуць сустрэчы з найлепшым у свеце беларускім глядачом. Радуе і натхняе, што паступова вяртаецца звыклае артыстычнае быццё.

Пражыўшы шмат гадоў, магу дакладна сказаць: усё стане на свае месцы. Жыццё разумнейшае за нас – само разводзіць і ўладкоўвае так, як павінна быць. І мы будзем ганарыцца краінай, у якой жывём. Як і заўсёды ганарыліся!

– Дзякуй за размову!

*Гутарыў Ігар ГАНЧАРУК
Фота БЕЛТА і з архіва ансамбля «Сябры»*